

**NO ET
MENGIS
EL MÓN**

amb el suport de

**Ajuntament
de Barcelona**
Medi Ambient

Competir per al

Exportar per al

Produir per al

Mercat Mundial

Què és?

En el mercat mundial circula només una part insignificant dels aliments que es consumeixen...

el 10% del conjunt dels cereals

el 8,2% de les carns

el 6,4% de la llet i dels seus derivats

Globalment, menys del 10% de la producció agrícola mundial

Tot i així, el mercat mundial mana sobre els preus, les característiques i les condicions per a tots els productors

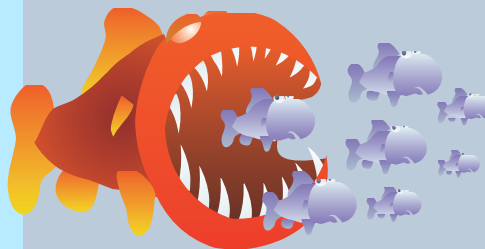
Però, qui mana en el mercat mundial?

3 multinacionals controlen el **80%** del mercat del cacau

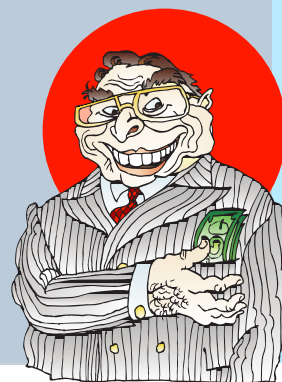
3 multinacionals controlen el **85%** del mercat del te

5 multinacionals controlen el **77%** del mercat dels cereals

Qui hi guanya?

- Segons el mateix Banc Mundial, de les 100 economies més importants del planeta, 51 són empreses multinacionals i 49 són països.
- Per exemple, la cadena de supermercats Wal-Mart, amb vendes per valor de 374.000 milions de dòlars el 2007, té una facturació anual més gran que el PIB de Suïssa, Àustria o Hong Kong.
- Nestlé, Carrefour i Royal Ahold tenen volums de venda anuals més grans que el PIB de països com Perú i Nova Zelanda.

Qui hi perd?

 Els preus rècord que han tingut els aliments perjudiquen a tots els consumidors i no beneficien a tots els productors.

 Se'n beneficien l'agroindústria i les grans distribuïdores, perquè són el que poden incrementar els preus.

 La pagesia, en canvi, ven els seus productes a un preu extremadament baix comparat amb el que paguen els consumidors.

 La COAG calcula que els consumidors de l'estat espanyol paguen fins a un 600% més del que els productors d'aliments obtenen per les seves produccions.

GLOBALITZACIÓ EN ACCIÓ

al Sud...

Què vol aquesta gent?
Més mercat, més poder,
més liberalització,
menys obstacles.

El Banc Mundial (BM) i el FMI van
obrint camí: mitjançant el deute
extern obliguen els països a
prioritzar el mercat mundial i a
obrir els seus mercats.

OMC

MULTINACIONALS

FMI
BM

Alguns obstacles per a la globalització:

- carn de qualitat sense hormones
- petits agricultors capaços d'alimentar la seva població
- fauna marina protegida

Si algú s'hi oposa, sempre es pot sancionar.
Com? Amb sancions comercials,
aplicades per part dels grans països.
Us imagineu un petit país del Sud sancionant
als EUA?

el cas del Perú

El 1996, Alberto Fujimori, seguint les
indicacions del Banc Mundial i del
Fons Monetari Internacional,
va volcar el Perú cap als mercats mundials.

Les importacions, que es trobaven a un 56%,
van arribar a pujar fins a un 15% més.
Els preus mínims dels productes agrícoles
es van suprimir. Les subvencions i les
desgravacions fiscals es van
orientar cap a l'exportació.

El 40% del consum alimentari
del Perú és d'aliments importats.
Les exportacions han pujat molt menys.

La invasió de productes a baix preu
d'altres països ha resultat
duríssima per als petits agricultors:
2/3 parts de la població rural viuen en
situació de pobresa. La riquesa del 10%
més ric del país ha crescut en un 11%, mentre
que la del 10% més pobre ha baixat en un 13,5%.

...al Nord

diners públics pels grans

Estats Units

El 3% dels productors rep el 66% dels subsidis. Però aquest 3% no són
agricultors, sinó empreses. A més, la política agrícola que va aprovar el govern
de George W. Bush augmentarà els subsidis fins a un 70% en deu anys.

Unió Europea

Només el 3% de les explotacions és més gran de 100 hectàrees.

Ara bé: les grans reben un promig de 150.000 €
les petites un promig de 8.000 €

De fet, la Política Agrícola Comuna (PAC) subvenciona fonamentalment les
grans empreses i explotacions perquè puguin exportar.

Estat espanyol

Més de 2 milions d'euros van a empreses i no a camperols.

El 80% de les subvencions va al 20%
de les grans explotacions.

La duquesa d'Alba és la "pagesa" que
més subvencions rep.

L'AGRICULTURA GLOBALITZADA

concentració i deslocalització

L'horta d'Europa representa la major producció d'hortalisses del món: un cultiu sota plàstic de 30.000 hectàrees concentrats en 9 municipis del litoral d'Almeria.

El Ejido: l'horta d'Europa

això significa:

Una producció anual de 300 milions de tones de productes d'horta orientats fonamentalment a l'exportació.

I els preus, imposats per les grans cadenes comercials, són cada vegada més baixos. Sembla ser que no és un negoci tan rendible...

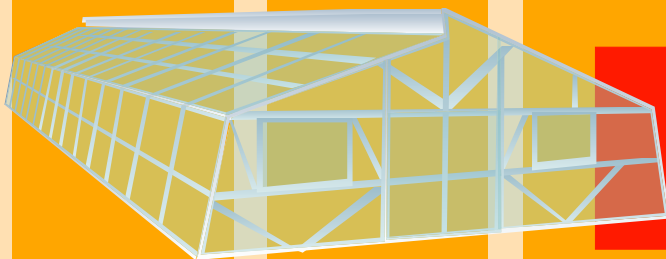
L'esgotament progressiu i la irreversible contaminació de les reserves subterrànies d'aigua.

Un milió de tones de residus orgànics amb restes de plaguicides, 30.000 tones de residus de plàstic i 6.000 de residus diversos.

Treballadors estrangers (la majoria sense papers) sobreexplotats, generant un greu conflicte social i laboral i una dramàtica situació humana.

Quan en un lloc s'esgota el model, cal sobreexplotar noves zones

Aquest model agrícola s'està exportant a zones i països del Sud, destinats a pagar importants conseqüències socials i econòmiques.

El cas del Marroc

Qui hi guanya

- Petites zones produeixen el 95% dels productes exportats.
- Propietat concentrada en poques mans, sovint vinculada a la Casa Reial.
- Territoris llogats a empreses multinacionals.
- Suport estatal i facilitats per a les inversions nacionals i estrangeres.
- Poques zones amb subministrament d'aigua, fruit d'una política estatal d'emvasament i transvassament.

Qui hi perd

- Mà d'obra amb condicions de treball indignes a les zones sobreexplotades.
- A la resta del país:**
 - Abandó de l'estat: manca d'electrificació i aigua corrent.
 - Cultius poc productius que depenen d'un règim irregular de pluges.
 - Abandó dels cultius tradicionals de cereals, a causa de la invasió de blat europeu subvencionat.
 - Dificultats de subsistència: emigració i desertització.

**Al Marroc, com aquí:
ACORDS COMERCIALS + DESLOCALITZACIÓ =
uns pocs hi guanyen, la majoria hi perd**

ELS GRANS PERDEDORS

els petits agricultors

AL NORD

l'extinció de la petita pagesia

Disminució del percentatge econòmic que reben els agricultors. Projecció fins l'any 2020.

Estat espanyol: en els últims 14 anys han desaparegut 1.000.000 de camperols.

% de la comercialització

Polònia: amb l'ingrés a la UE, es preveu que 1,8 milions de grangers (el 90%) desapareixeran.

Europa: 200.000 agricultors i 600.000 ramaders han abandonat el camp en un any.

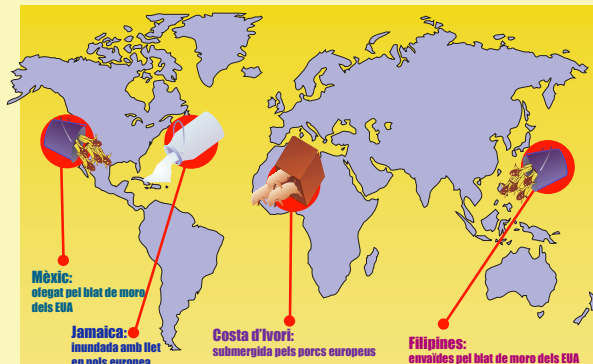
USA: els agricultors (l'1% de la població) són menys nombrosos que la població reclusa.

% dels agricultors

% dels recursos per a la producció

1910 1920 1930 1940 1950 1960 1970 1980 1990 2000 2010 2020

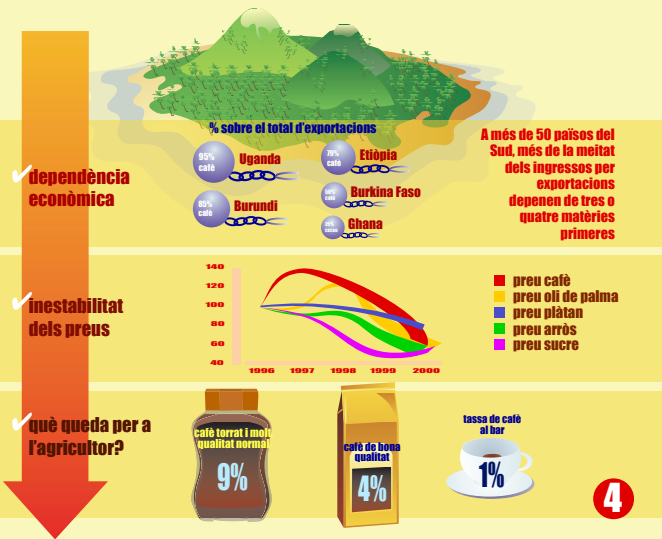
I AL SUD

Tu produeixes sucre. Jo també, però a escala industrial. El meu és molt més barat perquè està subvencionat per l'estat i a més en tenim excedents. El meu sucre s'exporta al teu país molt per sota del seu preu de cost (i del teu preu, per descomptat). Així la teva economia i l'agricultura del teu país se'n van a fer punyetes i jo hi guanyo molts calés.

dumping!

els exportadors de productes tropicals

AMENANÇA A LA TERRA!

els plaguicides i el nitrogen

Els plaguicides són els productes químics més perillosos:

- Actualment, la seva composició és de 10 a 100 vegades més tòxica que al 1975.
- Dels 500 milions de Kg utilitzats a l'EUA cada any, només l'1% compleix amb la seva funció. El 99% es queda a l'ecosistema.

- Entre 3 i 5 milions d'agricultors s'intoxiquen amb plaguicides cada any. 40.000 casos són mortals.
- El nitrogen fixat és la base dels fertilitzants. Gairebé tots els cultius dels països industrialitzats estan saturats de nitrogen, que contamina l'aigua, l'aire i el mar.

la salut humana

Actualment, el 18% de la població mundial és obesa. És el mateix percentatge que el de la gent desnutrida.

Mentre els consumidors dels països industrialitzats mengem –literalment– fins a morir, gairebé 20 milions de persones moren cada any al món de fam i malalties relacionades.

- 300.000 nord-americans moren prematurament cada any per excés de pes.
- L'obesitat afecta el 51% de la població de Gran Bretanya i el 50% de la població alemanya.
- La raó, segons l'Organització Mundial de la Salut, és "l'adopció de l'estil de vida basat en hamburgueses riques en greixos".

l'aigua

- A 150 països, els nitrats filtrats al subsòl han enverinat l'aigua dels pous.
- El 90% dels rius d'Europa tenen una alta concentració de nitrats.
- Els nitrats dels purins del milió de porcs que hi ha a la comarca d'Osona han contaminat l'aigua del 50% dels pobles.

vida d'animals

Experimentació genètica, ús indiscriminat d'antibiòtics per a l'engreix, pinsos perillosos per a la salut humana i animal... La lògica d'una ramaderia industrial i productivista ha produït inseguretat alimentària, contaminació i inútils patiments als animals.

Realment hem de consumir tanta carn? El model hiperproteínic de l'alimentació occidental contemporània està creant més problemes que solucions.

el sòl i la biodiversitat

- Cada any es perden 60 milions d'hectàrees de la capa superficial del sòl conreable, és a dir, la meitat de la superfície de conreu xinesa.
- Des de la segona guerra mundial, 1.200 milions d'hectàrees (l'Índia i la Xina juntes) han patit un deteriorament del sòl entre moderat i greu.
- En 50 anys s'ha perdut un 75% de la diversitat biològica de llavors d'interès agrari.
- Segons la FAO, el 95% de l'alimentació humana prové de 19 cultius i de 8 espècies animals.
- El 80% de la llet que consumim a Europa prové d'una sola raça bovina.

els transgènics

Els aliments manipulats genèticament representen l'últim "pacte amb el diable" de la nostra societat: ningú no coneix els efectes que poden tenir sobre la nostra salut, ni sobre els equilibris ecològics del planeta.

En canvi, els transgènics són un gran negoci. Les empreses propietàries de les patents genètiques són les mateixes que tenen el monopoli mundial de les llavors i dels productes químics. Els transgènics estan destruint les agricultures tradicionals i no són cap solució a la fam.

model dominant

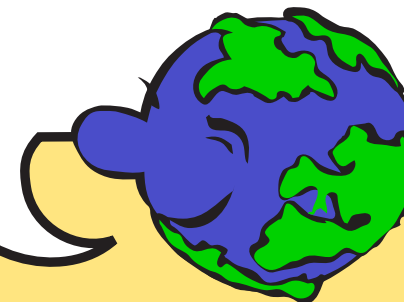
sobirania alimentària

	model dominant	sobirania alimentària
COMERÇ	Lliure comerç per a tot.	Agricultura i aliments fora dels acords comercials.
PRIORITAT PRODUCTIVA	Agroexportacions.	Aliments per a mercats locals.
PREUS DELS CULTIUS	Preus dictats pel mercat: deixar intactes els mecanismes que imposen preus baixos.	Preus justos que cobreixin els costos de producció i permetin als agricultors una vida digna.
ACCÉS AL MERCAT	Accés als mercats externs.	Accés als mercats locals, posar fi al desplaçament dels agricultors dels seus propis mercats a causa del paper de la indústria agropecuària.
SUBSIDIS	Mentre es tracta de prohibir els subsidis al Sud, molts estan permesos als Estats Units i Europa, i la majoria d'aquests s'atorguen només als grans agricultors.	Els subsidis que no perjudiquin a altres països (via dumping) són acceptables.
ALIMENTS	Se'ls tracta com una mercaderia. A la pràctica, significa aliments processats, contaminats, plens de greixos, sucre i amb grans quantitats de residus tòxics.	Un dret humà. Els aliments haurien de ser saludables, nutritius, assequibles, culturalment apropiats i produïts localment.
PRODUIR	Una opció per als més eficients.	Un dret dels pobles.
CRÈDIT I INVERSIONS RURALS	Del sector privat.	Del sector públic, dirigits a l'agricultura familiar.
DUMPING	No és un problema.	S'ha de prohibir.
MONOPOLI	No és un problema.	L'arrel de la major part dels problemes: els monopolis han de ser prohibits.
SOBREPRODUCCIÓ	No existeix, per definició.	Condueix a una devallada dels preus i porta als agricultors cap a la pobresa. Es necessiten polítiques de control de l'oferta dels EUA i la Unió Europea.

La sobirania alimentària és el dret de cada poble a mantenir i desenvolupar la seva capacitat per produir aliments bàsics respectant la diversitat productiva i cultural.

La Via Campesina és un moviment d'organitzacions de pagesos, petits agricultors, treballadors del camp i comunitats indígenes de totes les regions del món. Qualsevol discussió que ignori la contribució de la pagesia fracassarà en l'erradicació de la pobresa i la fam.

model dominant

sobirania alimentària

FAM	Causada per la baixa productivitat.	Un problema d'accés i distribució, a causa de la pobresa i la desigualtat.
SEGURETAT ALIMENTÀRIA	S'aconsegueix important aliments des d'on són més barats.	És més gran quan la producció d'aliments està en mans dels pobres, i quan els aliments es produeixen localment.
ACCÉS A LA TERRA	A través dels mercats.	A través d'una reforma agrària genuïna.
LLAVORS	Una mercaderia patentable.	Una herència comuna dels pobles, al servei de la humanitat. No a les patents sobre la vida.
CONTROL SOBRE LA TERRA, L'AIGUA, ELS BOSCOS	Privatitzat.	Local, controlat per la comunitat.
TRANSGÈNICS	La moda del futur.	Perillosos per a la salut i el medi ambient, una tecnologia innecessària. Han de ser prohibits.
TECNOLOGIA AGROPECUÀRIA	Industrial, monocultiu, requereix molts agrotòxics, utilitza transgènics.	Mètodes agroecològics i sostenibles, no utilitza transgènics.
AGRICULTORS	Anacronismes, els inefficients desapareixeran.	Guardians de la biodiversitat dels cultius, administradors dels recursos naturals productius, dipositaris del coneixement i el mercat intern i la base per a un desenvolupament ampli i inclusiu.
CONSUMIDORS URBANS	Treballadors a qui es paga tan poc com es pugui.	Han de rebre salaris justos i dignes.

Agroecologia

L'agricultura sostenible comporta dos requisits bàsics: preservar la capacitat productiva dels sistemes naturals i minimitzar l'ús dels recursos no renovables.

OGM? No, gràcies

Els Organismes Genèticament Modificats (OGM) o transgènics són fruit d'una tecnologia poc controlable, devastadora pel medi ambient i potencialment perillosa per a la salut humana. Per garantir els enormes beneficis econòmics de poques multinacionals, s'està ignorant un principi elemental i lògic de prudència (ningú no coneix realment els seus efectes a curt i llarg termini). No volem transgènics ni a Catalunya ni enlloc!

QUÈ PODEM FER?

dues petites coses...

pensar

Ser radicals significa anar a les arrels dels problemes.

Karl Marx

La terra és un teatre, però té un repartiment deplorable.

Oscar Wilde

Si continueu embrutant el vostre jaç, una nit us ofegareu en el vostre propi desert.

Seattle, cabdill indi

actuar

Si sabés que el món s'acaba demà, jo, encara avui, plantaria un arbre.

Martin Luther King

Alguns haurien de viure més senzillament perquè altres senzillament puguin viure.

Mahatma Ghandi

Enlloc de maleir la foscor, és millor encendre una espelma.

Lao Tsu

la Xarxa de Consum Solidari

comerç
just

Principis que orienten la nostra actuació comercial:

Els grups productors provenen de col·lectius organitzats compromesos amb la realitat del seu país. Les nostres relacions comercials són part d'unes relacions humanes de cooperació i lluita a llarg termini.

Entenem el comerç internacional com un complement de la producció local. No importem productes que ja es produeixin aquí, amb components socials i ecològics equivalents.

Quan és necessària una transformació, prioritzem les empreses d'economia social i solidària.

La distribució no és una acció purament comercial. Prioritzem els circuits curts, els serveis de proximitat i totes les formes que afavoreixin el consum crític. Donem suport i defensem el comerç tradicional de barri i ens oposem a les grans cadenes de distribució.

Busquem treballar amb total transparència davant el consumidor, els proveïdors i les organitzacions de consum responsable.

Ecoconsum

(Coordinadora Catalana d'Organitzacions de Consumidors de Productes Ecològics)

consum
responsable

Els objectius d'Ecoconsum

Reivindiquem coherència a l'hora de respectar el planeta. Per això adquirim productes saludables (biològics) i respectuosos amb el medi ambient (ecològics) i les persones.

Volem satisfer les nostres necessitats alimentàries amb productes naturals, no tractats amb productes químics de síntesi i lliures de manipulació genètica. També ens proveïm de productes per a la llar i la higiene personal.

Triem els productes ecològics elaborats tan a prop com és possible per estalviar energia. Evitem els productes derivats de processos contaminants o amb materials no reciclables. Volem conèixer els productors i compartir i garantir els criteris de qualitat.

Participem a l'economia social basada en costos reals i salaris justos, amb gestió i finançament empresarial coherent, ètic i transparent. Donem suport a les xarxes de comerç just i a la banca ètica.

